

آیا آموزش

مارکس منسوخ گردیده است؟

مسئله رقابت، تمرکز ثروت و انحصار طبیعتاً به این سؤال می رسد که آیا در زمان ما تنوری ی اقتصادی ی مارکس تنها منفعت تاریخی دارد مانند تنوری «آدام اسمیت»- یا این که همواره اهمیت عملی خود را حفظ کرده است. معیار پاسخ به این سؤال، ساده است: اگر این تنوری مسیر پیشرفت را به طور صحیح تخمین زده و آینده را بهتر از تنوری های دیگر پیش بینی کند، به عنوان مترقی ترین تنوری دوران ما باقی خواهد ماند، باشد که سال ها هم از عمرش گذشته باشد.

اقتصاددان مشهور آلمانی به نام «ورنر سومبارت» که در آغاز کارش مارکسیست بود، اما بعدها تمام جنبه های انقلابی ی آموزش های مارکس را بازنگری کرد، به خصوص آن بخش از آموزش های مارکس را که به مذاق بورژوازی خوش نمی آمد و در سال ۱۹۲۸ و در اواخر دوره ی فعالیتش، به مقابله با «سرمایه» مارکس برخاسته و «نظام سرمایه داری» خود را به رشته تحریر درآورد. این کتاب به زبان های مختلف ترجمه شده و شاید بهترین تفسیر پوزش آمیز برای اقتصاد بورژوایی در دوران اخیر بشمار آید. «سومبارت» پس از عرضه ستایشی افلاطونی به پایه ی تفکر نویسنده ی کتاب سرمایه می نویسد: «کارل مارکس پیشگویی می کند که: اولاً بینوایی رو به افزایش کارگر مزدگیر؛ دوماً "تمرکز" عمومی [ثروت]، همراه با ناپدید شدن طبقه کارگر صنعتگر و دهقانان؛ سوماً فروپاشی ی فاجعه آمیز نظام سرمایه داری رخ خواهد داد. هیچ یک از این ها اتفاق نیافتاده و تجربه نشده است.» در مقابل این پیش بینی اشتباه، «سومبارت» پیش بینی های "علمی محض"

خود را ارانه می دهد. بنا به نظر او "نظام سرمایه داری همواره ادامه خواهد یافت و از درون شکل خود را در همان جهتی که نقداً از ابتدا قرار داشته، دگرگون کرده و به نقطه اوج خود خواهد رسید: با گذشت زمان همواره آرام تر، تسکین یافته تر و منطقی تر می شود". بیابید سعی ای در بازبینی صحت و سقم دو نظر بالا، حتی اگر تنها بر پایه خطوط اصلی باشد، نمایم: چه مارکس با پیش بینی اش از فاجعه و چه پیش بینی ی «سومبارت» که به نام تمام اقتصاد بورژوایی، قول داده که مسائل به "آرامی"، "تسکین یافته" و "منطقی"، تنظیم خواهد شد. خواننده با ما موافق است که این مسأله ارزش توجه دارد.

تروتسکی

بازنویس: یاشار آذری

آدرس انترنتی کتابخانه: <http://www.javaan.net/nashr.htm>

آدرس پستی: BM IWSN, London WC1N ۳XX, UK

ایمیل: yasharazarri@yahoo.com

مسئول نشر کارگری سوسیالیستی: یاشار آذری

تاریخ بازنویسی: ۱۳۸۴